

ZPRAVODAJ PROJEKTU

Centra jazykového vzdělávání Masarykovy univerzity

OBSAH

1

Editorial

Mezinárodní konference
LANGUAGE CENTRES
IN HIGHER EDUCATION

2

Prázdniny v Brně
začaly školou

PANELOVÁ DISKUZE
účastníků letní školy
s lektory

3

Jazyková výuka
pro právníky na MU
je o krok dále

4

Konference TESTOVÁNÍ JAZYKOVÝCH
DOVEDNOSTÍ v Hradci Králové

METODICKÉ ON-LINE KURZY

Přehled realizovaných akcí

EDITORIAL

Vážení a milí čtenáři, dovolte mi, abych vás, po jistě velmi inspirativním létě, opět pozval k přečtení zpravodaje projektu IMPACT. Právě během letních měsíců projekt kulminoval především uskutečněním konference Testování jazykových dovedností studentů v terciární sféře v Hradci Králové a letní školy Academic Skills in English 2014 v Brně. Konference v Hradci Králové byla úspěšným završením dlouhodobé činnosti týmu partnerského pracoviště v Hradci Králové a brněnská letní škola vhodným způsobem navázala na předchozí sérii seminářů pro akademické pracovníky. O obou akcích se více dočtete právě v tomto čísle projektového zpravodaje.

V analogii k probíhajícímu podzimu a blížícímu se konci roku se také projektový kruh pomalu uzavírá. Přesto však,

že již pomalu odpočítáváme dny do konce projektu, který nastane 30. dubna 2015, projektový tým Centra jazykového vzdělávání (vedoucího partnera projektu) se usilovně připravuje na svým rozsahem největší projektovou událost – mezinárodní konferenci Language Centres in Higher Education: Sharing Innovations, Research, Methodology and Best Practices. Ta se uskuteční ve dnech 15.–17. ledna 2015. O tom, že se chystá akce v oboru jazykového vzdělávání jedinečná, svědčí nejen to, že se bude jednat o konferenci třídní, ale také množství předních zahraničních odborníků, kteří byli k účasti přizváni, a dále také to, že příští číslo zpravodaje projektu bude výlučně „konferenční“.

Závěrem bych vám rád připomenul, že se vám v rámci projektu IMPACT nabízí během podzimu 2014 a začátku roku

2015 poslední příležitost zúčastnit se prezenčních seminářů se zahraničními experty, kdy poslední z nich se uskuteční právě v souvislosti s již zmíněnou závěrečnou konferencí projektu v rámci tzv. pre-konference events. Dále pak v návaznosti na prezenční semináře je od září 2014 široké veřejnosti zpřístupněna již plná nabídka bezplatných on-line kurzů, které představují jedinečnou příležitost jak si rozšířit metodické know-how v oblasti výuky cizích jazyků a použití akademického cizího jazyka.

S přáním příjemného čtení

David Kosina,
manažer projektu

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE LANGUAGE CENTRES IN HIGHER EDUCATION

Po liberecké konferenci v listopadu 2013 (více ve zpravodaji 4/2013) a v červnu 2014 uskutečněné konferenci hradecké (více zde na str. 4) se projekt IMPACT chystá na své vyvrcholení. V pořadí třetí, závěrečnou konferencí bude ve dnech **15. až 17. ledna 2015** pořádat v Brně Centrum jazykového vzdělávání Masarykovy univerzity. Mezinárodní konference **Language Centres in Higher Education: Sharing Innovations, Research, Methodology and Best Practices** bude vysoce prestižním setkáním odborníků na jazykové vzdělávání v terciární sféře, jaké se dosud v České republice v podobném měřítku a kvalitě ve svém oboru neodehrálo. S příspěvkem, ať už formou ústní prezentace, workshopu nebo posteru, vystoupí kolem sta prezentujících, přičemž dvě třetiny budou tvořit kolegové ze zahraničí.

Na konferenci bude navázána celá řada zajímavých akcí a aktivit, které by vedle hlavního programu neměly uniknout vaší pozornosti. Program konferenčních sekcí se jmenuje prezentujících a názvy jejich příspěvků bude zveřejněn na konci listopadu. Již nyní je však na webových stránkách konference k dispozici program rámcový, který obsahuje i časové údaje k vystoupení hlavních pozvaných řečníků a předkonferenčních dílen a seminářů. Ve středu 14. a ve čtvrtek 15. ledna se v rámci konference uskuteční také **CercleS Focus Groups Meetings**, tedy setkání odborných zájmových skupin této, pro jazykové vzdělávání ve vysokoškolském prostředí klíčové, evropské asociace. Ve čtvrtek se také uskuteční volební schůze členů České a slovenské asociace učitelů jazykových center na vysokých školách (CASAJC), jednoho z partnerů projektu IMPACT. V plánu je i několik společenských akcí, ve čtvrtek

večer **Open & Creative Cafe: ideas for future projects & cooperation** a slavnostní vyvrcholení naplánované na večer páteční **Social and Networking Event with Reception**.

Předkonferenční semináře budou probíhat paralelně ve čtvrtek 15. ledna ve dvou dopoledních blocích 9:00–10:30 a 11:00–12:30 na tato témata:

21st Century Skills in Tertiary Studies

(lektorka *Graciela Sbertoli*)

Good Practice: CEFR in the exams as fashion?

(lektorka *Kateřina Vodičková*)

Why teacher autonomy matters for learner autonomy

(lektori *Leena Karlsson and Kenneth Kidd*)

Tools that can make the teaching and learning more engaging

(lektor *Russell Stannard*)

Peer Coaching as a Means of Peer Learning in Organizations

(lektorka *Sabina Schaffner*)

Latin Medical Terminology

(lektorky *Helen King, Mair Lloyd*)

Tyto semináře mají každý omezenou kapacitu pro pouhých 20 účastníků a je tedy nezbytné se na ně zvláště registrovat na webu konference:

www.conference.cjv.muni.cz/pre-conference-events.

Pozvané hosty, kteří na konferenci prosloví tzv. Plenary Lectures, jsme vybírali z nejzajímavějších odborníků z celého světa specializujících se na rozličnou problematiku v rámci jazykového vzdělávání. Jako **Keynote Speakers** vystoupí v Brně tyto čtyři pánové:

• profesor **Vijay Bhatia** působící na Department of English and Communication na City University of Hong Kong a jako mimořádný profesor i na australské Macquarie University;

• **Nick Byrne**, ředitel Language Centre na London School of Economics and Political Science;

• **Russel Stannard** specialista na téma „ICT and Education“, profesionální školičitel a konferenční řečník;

• doktor **Libor Štěpánek**, zástupce ředitelky Centra jazykového vzdělávání MU pro oblast ICT a internacionalizace.

Možnost přihlášení se na konferenci s příspěvkem je již v tento moment uzavřena, ale všichni další zájemci o jazykové vzdělávání v terciární sféře jsou vřele zváni k aktivní účasti na jednotlivých panelech, odborných diskuzích, konferenčních jednáních a společenských akcích. Prosíme, registrujte se jako hosté nejpozději do 20. listopadu 2014 prostřednictvím on-line formuláře na adrese www.conference.cjv.muni.cz/registration/.

PRÁZDNINY V BRNĚ ZAČALY ŠKOLOU

ACADEMIC SKILLS IN ENGLISH
SUMMER SCHOOL 2014

Těsně před vypuknutím času letních dovolených měli lektori, učitelé a akademici pracující v anglickém jazyce možnost pod vedením předních odborníků „vypilovat“ své akademické dovednosti v angličtině. V termínu od 23. do 27. června se totiž v Brně v příjemném prostředí přednáškových prostor Otevřené zahrady Nadace Partnerství konala týdenní letní škola akademických dovedností – Academic Skills in English Summer School 2014.

Program pětidenní letní školy byl koncipován tak, aby pomohl účastníkům rozšířit obzory v oblasti rozvoje vlastních dovedností v angličtině, vytváření studijních materiálů a hodnocení studentů. Jedinečnost letní školy nebyla jen v jejím rozsahu, ale také v počtu lektorů a účastníků – z různých evropských jazykových institucí přijalo pozvání k účasti celkem šest lektorů a v roli posluchačů se zúčastnilo na 40 akademických pracovníků z českých i slovenských univerzit.

Jelikož si byli hlavní organizátoři letní školy vědomi faktu, že sdílení zkušeností (nejen) ze zahraničí je pro rozvoj výuky jazyků nedocenitelným přínosem, k aktivní účasti na programu letní školy byli přizváni přední evropští specialisté na akademická témata. Někteří z nich zavítali do Brna poprvé, jiní byli na základě kladných zkušeností z předchozí spolupráce pozváni opětovně. Každý z lektorů si do Brna přivezl svoje know-how, které představil účastníkům kurzu a podělil se o osobní poznatky. A právě rozmanitost přednášených témat, osobitě podání jednotlivých lektorů a samozřejmě přímý kontakt s kolegy ze zahraničí a tuzemska, představují nejnadanější cestu k rozvoji vlastních vědomostí.

S vizí zprostředkovat účastníkům špičkovou úroveň představených témat oslovili pracovníci projektu IMPACT odborníka na EAP a obchodní angličtinu **Tonyho Corballise**. Tony byl v Brně poprvé, svou účastí podporoval letní školu celý týden a vzhledem k jejímu úspěšnému průběhu přislíbil další spolupráci s CJV (v říjnu vedl jednodenní semináře pro učitele – více na str. 4). V rámci letní školy se věnoval zlepšování akademického ústního projevu pro samotné učitele, ale i jeho výukovým metodám. Celých pět dnů konání letní školy se zúčastnila, mnohým účastníkům seminářů či čtenářům zpravodaje již známá programová ředitelka Centre for English Language and Foundation Studies na Bristol University, **Maxine Gillway**. Maxine se věnuje různým technikám hodnocení studentů a interaktivní výuce. Její semináře jsou vždy velmi živé, plné praktických ukázek a zpětné vazby pro účastníky. Nejinak tomu bylo i v případě letní školy, kde vedla seminář s názvem CATs – classroom assessment techniques.

V první půlce týdne se Tony a Maxine se svými tématy střídali se semináři dvou lektorů z nizozemské univerzity v Groningenu, kteří už se také představili na seminářích projektu v minulých letech. Semináře **Marcuse Grollmana** a **Rubena Comadiny Gransona** se zabývaly problematikou sebehodnocení vlastní jazykové úrovně a komunikace v anglickém jazyce. Účastníci ocenili především schopnost intuitivního výkladu lektorů a metody přiblížení problematiky posluchačům, od uvedení praktických příkladů až po „vtělení se“ do vlastních studentů.

Semináře nizozemských lektorů nahradily v druhé půlce týdne semináře lektorek z univerzity v Aberystwyth ve Walesu **Joanne Eastlake** a **Janice deHaaff**, které také nebyly v Brně poprvé. **Janice deHaaff** se zajímá o kulturní rozdíly mezi studenty, a proto vedla seminář o multikulturním učení. Zatímco na anglických zahraničních univerzitách jsou multikulturní třídy zcela běžné, na Masarykově univerzitě jde zatím jen o trend objevující se v několika posledních letech. I když se nemusela tato přednáška

prakticky týkat všech, své publikum si našla a sklídila velký úspěch. **Joanne Eastlake** uzavírala okruh témat svým seminářem o kritickém myšlení a práci s akademickým textem. O tom, že tyto schopnosti by měly patřit do běžného arzenálu každého akademika, nemůže být pochyb. Kromě zmíněných seminářů/přednášek byly součástí programu také workshopy pod vedením jednotlivých lektorů. Poslední den letní školy byl zakončen panelovou diskuzí, kterou řídil organizátor letní školy za tým projektu IMPACT **Libor Štěpánek**.

Pro větší komfort a efektivitu byli účastníci rozděleni do třech paralelních skupin a v každé skupině tak byl zajištěn individuální přístup lektora. Účastníky letní školy čekal kromě týdne nabitého seminářů i doprovodný program – zkrácená prezenční výuka ve středu byla doplněna domácí přípravou a možností prezentovat svůj materiál. Poslední den semináře měli účastníci za úkol v deseti až patnácti minutách naučit své kolegy něco nového ze svého oboru. Odměnou jim za to byla zpětná vazba od přítomných lektorů i kolegů akademiků. Kromě vzdělávacího programu měli účastníci letní školy zajištěn i program společenský – hudební zážitky mohli načerpat v jedinečném prostředí baziliky Nanebevzetí Panny Marie na varhanním koncertě Petra Rajnohy doprovázeného na trubku Švédkou Tine Thing Helseth. Brněnské dramatické umění ochutnali při legendární inscenaci Balada pro banditu u divadle Husa na provázku. Dostali šanci seznámit se při komentované prohlídce s unikátní sbírkou sochařského umění shromážděného v univerzitním kampusu MU či navštívit oblíbenou brněnskou kostnici.

Ze zpětné vazby vyplývá, že účastníci si odnesli z letní školy bohaté znalosti, dovednosti i podpůrné materiály, které v budoucnosti uplatní při vlastní odborné výuce v anglickém či jiném cizím jazyce. Pro navození atmosféry z týdne plného seminářů doporučujeme shlédnout naši fotogalerii na webových stránkách projektu IMPACT, kde naleznete i další informace o lektorech a průběhu letní školy.

VYŠVOBOĎTE VZDĚLÁVÁNÍ ZE ŠKOLNÍCH LAVIC A PUSTĚ HO VEN

PANELOVÁ DISKUZE ÚČASTNÍKŮ
LETNÍ ŠKOLY S LEKTORY

Na poslední odpoledne celotýdenního programu letní školy byla naplánována společná panelová diskuze mezi účastníky akce a všemi dosud přítomnými lektory i organizátory. Začalo se velmi živým a důkladným zhodnocením celkové podoby a organizace akce, zejména strategie výběru jejích účastníků z řad akademických pracovníků. První dotaz mířící již přímo na přítomné zahraniční lektory zjišťoval, jak proběhla letní škola hodnotí oni samotní a co si z ní osobně odnášejí.

JANICE: Jeden z účastníků této letní školy měl velmi zdařilou prezentaci, ve které nás vyzval, abychom formou publicistického žánru, konkrétně novinových titulků, znamenali své pocity a postřehy z tohoto setkání. Titulek mého novinového článku zněl *In the Thick of It*, ve smyslu zaujetí pro věc, úplného pohroužení do akce. Do podtitulu mého fiktivního článku jsem umístila následující: *Úžasné místo konání. Profesionální prostředí. Učení se jeden od druhého. Ziskáváme podstatně více, než dáváme. Inspirační vstupy a výstupy.*

TONY: Nemohu dodat o mnoho více, než říká novinový titulek Janice, ale za sebe bych přidal ještě *Sdílení a kolegialita*, a to v podstatně větší míře, než jsem očekával. Od Maxine jsem se například dozvěděl mnoho nového o problematice sebehodnocení, ale mnoho zajímavých a podnětných informací zde zaznělo i od všech ostatních kolegů. Co mne opravdu zaujalo, je postavení angličtiny jako cizího odborného jazyka v českém akademickém prostředí, jak a k čemu všemu ji využíváte. Těžko se to verbalizuje, jde spíše o pocit. Před příjezdem jsem si představoval, že zdejší univerzitní prostředí bude podstatně rozmanitější: více studentů i kolegů z Číny, řada Indů, Korejců, Japonců a Brazilců, tak jako jinde v Evropě. Byl jsem dost překvapen, že tomu tak vůbec není. Nicméně se domnívám, že

tento váš současný stav kulturní homogenity je pro vás o to větší výzvou do budoucnosti.

JOANNE: Mne překvapila úroveň znalostí a odbornosti, tu jsem pochopitelně očekávala, ale nikoliv na takovém stupni a s tou mírou sebevědomí, které vyzařovalo z účastníků letní školy při prezentacích i při diskuzích. Zároveň mne pozitivně překvapila vaše míra zapálení pro rozvoj angličtiny jako média pro výuku odborných předmětů.

MAXINE: Potvrdila se mi důležitá věc, a sice že spousta z toho, co vyčítáme našim studentům, děláme i my sami, když se znovu staneme studenty. Například v době, když už se blíží čas oběda, ale my chceme se studenty udělat ještě nějaká velmi praktická cvičení, často pozorujeme, jak mezi sebou místo zadaného úkolu řeší například složení obědového menu a výběr podniku, do kterého na něj zamíří. Tady jsem se sama přistihla v podobné situaci. Musíme se občas učit dostávat se do cizí kůže, nemyslíte? Pro nás tedy bylo užitečné nejen sedět na seminářích ostatních školitelů, ale také vidět vás učitele a přednášející v roli studentů chovat se podobně jako oni. Asi nás to pak učí větší toleranci.

TONY: V prezentacích jsem si všiml, že se někdy dá těžko rozeznat, kdy prezentujete primární poznatky, předáváte primární data a informace a kdy je naopak u studentů ověřujete, testujete jejich vlastní či nabyté vědomosti. Pochopitelně to není pro každou vědní oblast stejné, existují obory, v nichž způsoby ověřování úrovně a vědomostí studentů jsou skutečně rychlé a „jednoduché jak facka“. Nicméně se domnívám, že vyváženost obou složek, předávání a ověřování, je pro výuku klíčová. Při různých formách ověřování získaných znalostí a dovedností, které jsou pochopitelně žádané a zároveň efektivní, ale hrozí ztráta kontroly nad děním ve třídě. Sami jsme si vyzkoušeli, že udržet při tomto postupu kontrolu není vůbec jednoduché, a to jak na úrovni intelektuální, tak kontrolu fyzickou. Abych se ale vrátil k původní myšlence, rozlišení a vybalancování momentu, kdy testujeme znalosti, a momentu, kdy je předáváme, je pro pedagogické řemeslo naprosto klíčové.

PUBLIKUM: Z toho, co zde říkáte, mně osobně přijde klíčové, a platí to zejména pro nás osoby z exaktních věd jako je fyzika, matematika, IT, že interakce s posluchači vlastně není určena jen pro ověřování znalostí. Nejde jen o to zjistit, zda studenti chápou vše, co jim říkáme, zda tomu rozumí. Hlavním smyslem by měla být interakce, která je má zapojit do dialogu. Ověřit si, že nás vůbec poslouchají a že naše informace přijímají.

MAXINE: Na to je ideální například metoda hlasování, kdy nevyvoláte jedinou osobu a nezjišťujete její osobní porozumění. Místo toho formou jakéhosi okamžitého průzkumu veřejného mínění zapojíte všechny studenty. V krátkém okamžiku získáte názor všech a zároveň ověříte jejich „přijem“. Správnost jejich chápání samotné problematiky lze ověřovat v jiném momentu a podstatně efektivnějšími nástroji.

JOANNE: Stejně důležité je ovšem *nastavení priorit* předávaných znalostí a dovedností. Musíte si vždy uvědomit, co je více a co méně podstatné, co musíme předat studentům v každém případě a co je až jakýsi bonus vzdělávacího procesu. Jde totiž o časově velmi náročný proces a je nutné strategicky uvažovat, co a jakým způsobem jsme schopni v určitém vymezeném čase předat.

MAXINE: Ano, to je pravda, je třeba celé učení brát jako komplexní proces, aby byl student schopen reflektovat co studuje, co už zná z minulosti, v jakém stavu vývoje se nachází, kam se chce dobrat a jakým způsobem. Odborným termínem pro toto komplexní chápání procesu vzdělávání je *metakognice*.

TONY: Vlastní dvacetileté pedagogické praxe mohu potvrdit, že obrovskou změnou prošlo mé vlastní učení v nějakých posledních pěti letech, kdy jsem účastníkům svých seminářů začal důsledně klást jednoduchou otázku: „Proč toto děláme?“ Stejně tak se každou hodinu ptám: „Čím jsme skončili a co budeme dělat dnes?“ Zbytečně se totiž zaměřujeme na „mikroučení“, ale přitom bychom si měli všimnout celkového uspořádání a struktury našich kurzů, stejně jako celých studijních programů. A to je právě ta *metakognice*, termín, který si prosím třikrát podtrhněte, protože jeho obsah je neskutečně důležitý. Zcela zásadní věc pro *autonomii* a zodpovědnost vyučovaných osob. Pokud chcete, aby studenti vzali skutečně vzdělávání do svých rukou, pokud u nich hodláte vyvolat hlad po vzdělávání, pak je zpřístupnění vaší *metakognice* výchozí podmínkou. Vysvobodte vzdělávací proces ze školních lavic a pusťte ho ven. Učte se při čtení novin, při domácím procvičování nabytých znalostí, při aplikaci svých nových dovedností v každodenním životě. V tom je obsaženo opravdové osvojení si procesu vzdělávání.

MAXINE: Domnívám se, že se studium jazyka obecně liší od jiných druhů učení se. Jde o proces, u kterého je možné dosáhnout určité úrovně, s níž je možné se spokojit, mnohem dříve než u jiných typů vzdělávání. A z toho ve velké míře pramení i naše snaha o hodnocení a sebehod-

nocení studentů, ověřování dosažených výsledků, vrácení se k látce z minulého týdne a opakování. Celá technika ověřování znalostí a vyhodnocování vzdělávacího procesu je založena na ověřování funkčnosti našeho učení, na testování nejen porozumění, ale i úrovně osvojení si informací. Když se někdo není schopen a ochoten učit, tak ho ani nic naučit nemůžete. Toto je třeba ověřovat na konci každého úkolu, každé hodiny, každého týdne. K takovému ověřování existuje široká škála nenásilných a přirozených technik. Někteří z vás ji v rámci svých prezentací předvedli. Například technika, které říkáme anglicky *elicitation*, ve smyslu „vylákání odpovědi či reakce“. Myslím, že ji dnes někdo velmi šikovně použil, když na začátku své prezentace ověřoval primární znalosti svých kolegů a z nich okamžitě a poměrně nenápadně vybral právě tu, kterou již měl připravenou k dalšímu procvičování a rozvíjení. Vrátil ji tímto způsobem velmi elegantně a téměř nepozorovaně obloukem do hry.

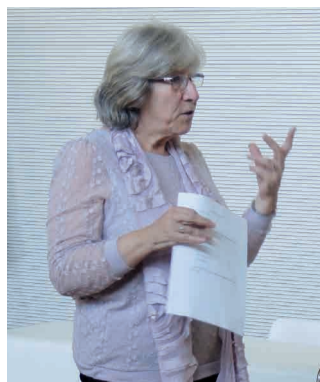
JOANNE: Paradoxem je, že se všichni cítíme ohromně zodpovědní za naše studenty, ale tím jim někdy bráníme v tom, aby mohli převzít vlastní zodpovědnost. Uvedu takový příklad: moji studenti bohužel velmi často neporozumí instrukcím, které jim dávám. Začnou na nějakém úkolu pracovat úplně jinak, než jsem původně zamýšlela. Podle mne je však důležité, abychom je v ten moment hned nezastavili a nezačali je nutit jít naším směrem. Efektivnější metodou je nechat je samotné dospět k cíli úkolu jinou, vlastní cestou. Ideálně spoluprací s ostatními nebo vyhodnocováním své vlastní práce.

PUBLIKUM: Chtěl bych jen připomenout, že jsou tu dva druhy účastníků: jazykáři a odborníci, kteří se snaží v cizím jazyce učit, a právě ta naše druhá polovina, tedy my „experti“ jsme nikdy nedostali žádnou systematickou přípravu v tom, jak učit. Snažíme se to pochopit a aplikovat dle nejlepšího svědomí a na základě vlastních zkušeností. Ale to, co jsem se zde dozvěděl, celkem zásadně nabolalo mé představy o tom, jaká je vlastně role učitele a jak by měl učit. Pojmul jsem od toho tady obrovské množství, ale pravděpodobně celé následující týdny strávím tím, že budu všechno postupně vstřebávat a pokusím se alespoň část toho nějakým způsobem zahrnut do své vlastní pedagogické praxe. Bez ohledu na to, zda budu učit v angličtině nebo v češtině.

LIBOR: Toto slyšíme od účastníků našich seminářů velmi často: „Chybí nám institucionální podpora našeho učení, chybí nám pedagogický trénink.“ Pochopitelně se to snažíme při plánování našich seminářů a workshopů zohlednit, ale my zde zastupujeme jazykové centrum naší univerzity, nikoliv její pedagogické centrum. Takže jediný způsob, jak vám my můžeme tyto dovednosti a znalosti zprostředkovat, je skrze médium cizího jazyka. Naše cíle jsou však pochopitelně podstatně širší, než jen jazykové. Můžeme například vysílat směrem k vedení naší univerzity jisté signály o potřebách našich akademiků, a to si myslím, že právě i realizaci této letní školy děláme.

TONY: Pokud bych mohl připojit svou vlastní poznámku ohledně pedagogických dovedností a zlepšování jejich kvalit v prostředí, které tomu aktivně jen v omezené míře

samo napomáhá, tak bych rád zmínil tři naprosto základní kvality, které musí nejlepší učitelé mít: 1. instinkt (pro učení samotné i pro prostředí, ve kterém probíhá); 2. lidskost (snažit se studenty nesoudit dle úrovně a dovedností, vidět v lidech primárně jejich kvalitu a dobro obecně); 3. úsilí hledat cestu k vlastnímu zdokonalování. Minimálně ten poslední bod jste vy sami dobrovolnou účastí na této akci již prokázali.

Janice deHaaff

Joanne Eastlake

Libor Štěpánek

Tony Corballis

Maxine Gillway

Publikum

JANICE: Na některých univerzitách, které osobně znám, se v poslední době snaží otvírat své dveře zájemcům z řad pedagogů a akademických pracovníků, kteří chtějí zlepšovat své pedagogické schopnosti a dovednosti. Často se to děje podobně jako i zde na Masarykově univerzitě, právě v rámci univerzitních jazykových center. Pro ty,

kteří mají stejně jako vy pocit, že jim chybí určitá jistota a inspirace v jejich vlastní pedagogické praxi, nabízejí určitou formu konzultace a pomoci. Někdy má formu účasti v hodinách a následně zpětné vazby. Celkem pochopitelně mnoho „zasloužilých profesorů“ tyto aktivity striktně odmítá, na druhé straně existuje obrovská komunita zejména mladých vysokoškolských pedagogů, která je hladová po jakémkoliv zpětné vazbě. Jde přitom často o celkem banální zjištění, říkáme jim například: „Uvědomil/a jste si, že přednášíte téměř výhradně k pravé části třídy a levou necháváte v podstatě bez povšimnutí?“ Nebo dostávají prostě rady typu: „Víte, že můžete dopad informací, které považujete za klíčové, již v průběhu vaší hodiny na studentech otestovat? Existuje mnoho účinných technik, jak to ověřovat a zefektivnit vaši výuku přímo v hodinách.“ Existují dokonce univerzity, kde tento trénink institucionalizují a sledují, na jaké jste úrovni, posílají pedagogy se speciální přípravou do tříd, ovšem nikoliv jako inspektory, kteří budou informovat vedení, ale jako někoho, kdo vám na místě pomůže s tím, jak učit. Tak, abyste se sami cítili sebevědomější a dělali lepší práci. Myslím, že ten klasický vývoj ze své vlastní zkušenosti znáte. Když jste s učením začínali, tak jste vlastně mluvili ke zdi, bez očního kontaktu s masou studentů na druhé straně, která vás svým způsobem dělala. Ale ta stěna s přibývajícím praxí postupně mizí a vy zjistíte, že ve třídě existuje určitá komunita, která má vlastní kulturu, a vy jste součástí této kultury. Najednou zjistíte, že můžete být se studenty sám sebou, že nemusíte hrát roli „experta“, že jim ve skutečnosti jste a oni to vnímají. A stačí hned na začátku jen malá pomoc a ta stěna mezi vámi a studenty zmizí podstatně snadněji a rychleji.

TONY: A v tom vám může výrazně napomoci i vše, co jsme zde celý týden dělali a co děláme i nyní: Pozorujeme a vzájemně si analyzujeme svou práci. Sledováním ostatních se totiž nejlépe naučíme, jak můžeme učit a pracovat my sami. V tom je zpětná vazba, ať už pozitivní nebo negativní, velmi užitečná. Někdo postupuje určitým způsobem a jiný dělá něco opačného a já si okamžitě mohu vyhodnotit, který postup je pro mne a pro mé učení přínosnější.

JOANNE: Existují dokonce školitelé učitelů dovedností, kteří odmítají dávat studentům přímou zpětnou vazbu a nutí je, aby si získávali sami jen pozorováním a diskuzí nad prací celé školené skupiny.

JANICE: Je mnohem lepší dávat lidem podněty typu: „Uvažoval jste o tom, že tento přístup by mohl mít jiný dopad...?“, nebo „Co si myslíte o to a o tom...?“.

TONY: Já osobně si myslím, že kritika i negativní zpětná vazba má v určitý moment své opodstatnění. Pochopitelně to musí být vybalancované. Z výchovy dětí všichni známe, že když dítě za něco, co dělá, pochválíte, tak to okamžitě začne zkoušet dále a zlepšovat se, zatímco kdybyste mu řekli „děláš to špatně“, tak toho nechá a už se k tomu nevrátí. Ale když jako dospělý něco dělám špatně, tak, pokud jsem alespoň trochu ambiciózní a chci svou práci zlepšovat, dokážu být dokonce hladový po konstruktivní kritice. Nakonec největšími kritiky své osoby býváme nejčastěji my sami, v tom nás opravdu málokdo překoná!

JAZYKOVÁ VÝUKA PRO PRÁVNÍKY NA MU JE O KROK DÁLE

V minulém čísle zpravodaje jsme představili inovované kurzy vyučované na Filozofické fakultě a Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Již dříve jsme psali i o speciálním kurzu *Výběrová angličtina pro přírodovědce*, vyučovaném kolaborativní metodou. Moderní trendy ve výuce cizích jazyků samozřejmě zavádějí do svých kurzů také lektori z dalších fakult zapojených do projektu IMPACT. Tato kapitola je věnována reprezentativnímu vzorku inovované pedagogické činnosti našich kolegů z **Právnické fakulty MU**. V nabídce jsou kurzy pro zájemce o angličtinu, němčinu či francouzštinu, pro odborné i akademické účely a kurzy připravující studenty na závěrečnou jazykovou zkoušku.

ANGLIČTINA PRO PRÁVNÍKY

V čtyřsemestrálním semináři odborného (a v menší míře i akademického) jazyka se studenti naučí pracovat se základními právními pojmy tak, aby byli schopni číst, psát, diskutovat a porozumět mluvenému projevu v široké škále odborných témat – od oblasti práva trestního, občanského, obchodního, autorského, až po lidská práva. Pracuje se s autentickými materiály (v *legalese* i v *plain English*), s videi, s případovými studiemi, procvičují se „soft skills“ – komunikace s klienty, vyjednávání atd. V posledním semestru posluchači vystupují s kreativní týmovou prezentací na právní téma. Ke zkoušce přicházejí dobře připravení studenti, kteří jsou schopni adekvátně a s noblesou fungovat v oblasti akademické a právní angličtiny.

FRANCOUZŠTINA PRO PRÁVNÍKY – 4. SEMESTR VÝUKY

V rámci inovací kurzu Francouzština pro právníky se pozornost soustředí především na závěrečný semestr, jehož cílem je završit výukový cyklus. Studenti zde mají možnost zúročit nabyté odborné jazykové vědomosti a dále rozvíjet své (nejen) jazykové dovednosti. Interaktivní semináře jsou založeny na práci ve skupinách a na moderované diskusi o tématech přesahujících národní rámec (např. všeobecná deklarace lidských práv, problematika azylu a migrace), studenti se rovněž zamýšlejí nad aktuálním společensko-politickým kontextem a analyzují konkrétní právní kauzy. Kromě komunikačních dovedností kurz rozvíjí a podporuje psaný projev, argumentaci a kritické myšlení.

NĚMČINA PRO PRÁVNÍKY – 4. SEMESTR VÝUKY

Předmětem inovací kurzu Němčina pro právníky je pouze závěrečný semestr, jehož cílem je zdokonalit jazykové kompetence studentů a připravit je na úspěšné absolvování zkoušky na úrovni B2. V interaktivním semináři diskutují studenti ve skupinách o tématech vztahujících se k evropskému a mezinárodnímu právu (např. Evropská

unie, UNHCR, OSN, Evropská úmluva o lidských právech, problematika azylu a migrace). Kromě komunikačních dovedností kurz rozvíjí a podporuje poslechové dovednosti a psaní. Za účelem zvládnutí a procvičení odborné terminologie a na podporu mluvení jsou v seminářích využívány nové metody výuky, jako např. *brainstorming*, *mind mapping* a *one-minute presentations*.

ODBOBNÝ JAZYK PRO VEŘEJNOU SPRÁVU (ANGLICKÝ JAZYK, NĚMECKÝ JAZYK)

Jde o jednosemestrální kurz, který rozvíjí jazykové dovednosti, zejména poslech, čtení s porozuměním a písemný projev v rámci odborného kontextu. Přestože počet studentů je v seminářích skupinách vysoký a jazykové znalosti studentů jsou značně rozdílné, kurz je kombinací frontální i skupinové výuky, studenti jsou motivováni k mluvení a interakci. Na konci kurzu jsou studenti schopni porozumět jednoduchým textům zabývajícím se především problematikou státní správy a samosprávy, umí pracovat se základními pojmy Evropské unie, naučí se rozeznat formální a neformální znaky dopisů a vytvořit krátký formální dopis.

ODBOBNÁ JAZYKOVÁ PRŮPRAVA – ANGLIČTINA PRO PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU

Dvousemestrální kurz v bakalářském kombinovaném studiu je vyučován formou interaktivních seminářů, ve kterých se v rámci témat práva mezinárodního obchodu rozvíjejí všechny jazykové dovednosti. Kromě porozumění a interpretaci jednoduchých odborných textů se studenti věnují zdokonalování komunikačních dovedností: prezentaci, vyjednávání, diskusi, korespondenci. Použité výukové metody podporují kritické myšlení, individuální i kolaborativní přístup a využívají prvky ICT, např. práce v Google Docs nebo audio úkoly.

KONFERENCE TESTOVÁNÍ JAZYKOVÝCH DOVEDNOSTÍ V HRADCI KRÁLOVÉ

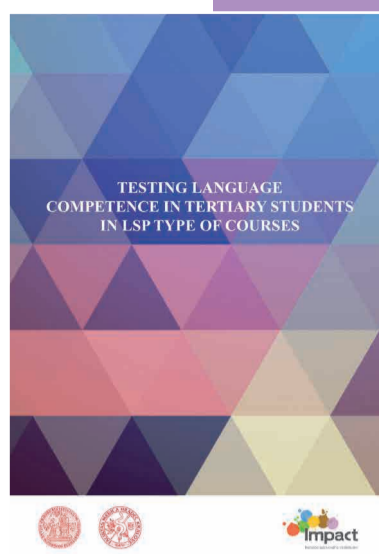
Na začátku léta se k diskusi nad tématem **Testování jazykových dovedností studentů v terciární sféře pro jazykovou výuku typu LSP** sešli v Hradci Králové lektori a metodici cizích jazyků z řady českých a slovenských vysokých škol. Dne 23. června se zde totiž konala stejnojmenná konference, kterou pořádal Ústav jazyků Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, jeden z partnerů projektu IMPACT.

Celkem 16 prezentací proběhlo ve dvou paralelních sekcích v moderních pro-

storách Výukového centra LF UK. Pro účastníky konference byly připraveny čtyři hlavní tematické sekce:

- testování jazykových dovedností studentů v terciární sféře
- zkušenosti s implementací standardizace testování
- odborný jazyk a jeho testování (srovnání s testováním obecného jazyka)
- testování jako součást kurikula

Z příspěvků, jejichž přehled i jednotlivé abstrakty naleznete archivovány na projektovém webu (http://impact.cjv.muni.cz/konference_impacthk), byl aktuálně vydán výběr formou konferenčního sborníku nesoucího název **Testing language competence in tertiary students in LSP type of courses**. Vzhledem k zajímavosti a rozmanitosti jednotlivých textů zde uvádíme alespoň jeho stručný obsah:

SPEAKING:

- Božena Džuganová** – Presentations of specialised topics as a way of testing communication skills
Jiřina Hrbáčková, Milan Boháček – Assessing speaking at C1 level business English at Masaryk University Brno
Dagmar Vrběcká – Speaking and its testing

READING:

- Jan Comorek** – The value of the „Find a Mistake“ type of exercise
Petra Zrníková – Testing Reading Comprehension in Medical English Teaching

WRITING:

- Gladice Hughes, Ivana Pekařová** – Securing third year bachelor's students' summary writing success

MISCELLANEOUS:

- Gabriela Hassler** – Testing and feedback as part of the course design: Experiences in continuous assessment in business German courses
Ivana Šimonová – Testing English tenses: Two-year research on test formats

METODICKÉ ON-LINE KURZY PROJEKTU IMPACT

Na webové adrese **ONLINE.CJV.MUNI.CZ** naleznou zájemci z řad učitelů odborného cizího jazyka a akademiků vyučujících odborné předměty v cizím jazyce cestu k sebevzdělávání prostřednictvím ucelených e-learningových kurzů. Široká nabídka témat může být užitečná i studentům, vědcům a pedagogům usilujícím o zdokonalení vlastních akademických dovedností v anglickém jazyce (akademické psaní, prezentační dovednosti, hodnocení studentských prací). Ukoly v jednotlivých kurzech lze plnit postupně, kdykoli je přerušit a vrátit se k nim později. Systém studenta průběžně in-

formuje o jeho úspěšnosti v kurzu a po absolvování získá stejně jako v prezenčním kurzu certifikát o úspěšném absolvování. Jedinečnost e-learningových kurzů tkví nejen v jejich snadné dostupnosti a uživatelské přívětivosti, ale zejména v kvalitě předávaných informací. Na vytvoření obsahu se podíleli přední zahraniční odborníci, kteří své know-how již měli možnost předat účastníkům seminářů z dílny projektu IMPACT a formou online kurzů je nyní zpřístupňují široké odborné veřejnosti.

USE OF MODERN TECHNOLOGIES (ICT) IN THE CLASSROOM

Online kurz, který vychází z přednášek lektorek Kristiny Smith a Işıl Boy, je zaměřen na užití moderních technologií ve výuce přímo ve třídě, jako například wiki formátu, modulů Linoit, Animoto, Prezi, Edmondo nebo populárních sociálních sítí jako je Facebook a Twitter.

BESONDERHEITEN DES SPRACHUNTERRICHTS AN HOCHSCHULEN

Jediný online kurz v německém jazyce vychází z přednášek lektora Norberta Contiho, ředitele brněnské pobočky Österreich Institutu. První tři kapitoly jsou věnovány tématům testování a hodnocení, metodikám výuky německého jazyka a čtení jako formě strategie ve vzdělávání. Čtvrtá informativní kapitola se věnuje moderním trendům ve výuce cizího jazyka, zejména roli nových médií.

HOW TO TEACH ACADEMIC ENGLISH

Kurz je založen na sérii osmi interaktivních přednášek, které se zabývají různými žánry psaní a problematikou autonomního učení. Sestaven je na základě přednášek britské lektorky Sophie Butt. Cílem tohoto kurzu je poskytnout uživateli aktuální informace z oblasti akademického psaní, osvojit si správnou formu prezentace myšlenek, aby vyhovovaly příslušným osnovám a prostředí výuky, vytvořit si přehled o tom, jak se vyvinula EAP a ESP v posledních desetiletích, a rozvíjet kritický přístup k výuce EAP.

CREATIVITY

Tento kurz pomůže uživateli pochopit, jak by měla ideální kreativní výuka vypadat, a zapojí ho do diskuze o způsobech, jak mohou studenti, ale i učitelé, rozvíjet svoje kreativní myšlení. Jako bonus získá uživatel během plnění kurzu množství praktických tipů, jak podpořit improvizaci a živou diskusi ve vlastní výuce. Obsah kurzu vychází ze semináře lektora Willyho Cardosy.

USE OF MODERN TECHNOLOGIES (ICT) OUT OF THE CLASSROOM

Online kurz, který vychází z přednášek lektorů Nikki Fořtové a Shauna Wildena, je zaměřen na užití moderních technologií mimo třídu. Kromě možnosti práce a studia v cloudovém prostředí si zájemci osvojí přístupy, které se skrývají pod tajemnými termíny jako VLE, multimodality, connectivism, blended learning, digital literacy, T.E.L.L., mobile learning, 4 Cs, flipped learning a další.

WRITING SKILLS FOR ACADEMIC PURPOSES

Kurz, který vychází ze seminářů lektorky Joanne Eastlake z londýnského SOAS, umožní uživateli seznámit se s problematikou akademického psaní v anglickém jazyce, poskytne příležitost k rozvoji analytických schopností při rozborch akademických textů, představí vhodné techniky pro akademický písemný projev v kontextu výuky i výzkumu.

SPEAKING SKILLS FOR ACADEMIC PURPOSES

On-line kurz seznámí své návštěvníky s problematikou akademického mluvení v anglickém jazyce, poskytne jim příležitost k rozvoji analytických schopností při rozborch akademických poslechů, představí možné techniky vhodné pro rozvoj akademického projevu v kontextu výuky a současně nabídne širokou škálu konkrétních cvičení, které pomohou získané znalosti a dovednosti prověřit i rozvinout. Obsah kurzu vychází také ze seminářů Joanne Eastlake.

INTERCULTURAL TEACHING

Kurz zprostředkuje zájemcům problematiku výuky v mezinárodním prostředí, připraví současné i budoucí pedagogy na situace, které mohou nastat v jejich multikulturních třídách, představí možné techniky vhodné pro řešení takovýchto situací a současně nabídne řadu praktických cvičení, které uživateli umožní nabyté znalosti prověřit a zdokonalit se v získaných dovednostech. Obsah kurzu vychází ze seminářů lektorů Ruperta Beinhauera z Vysoké školy aplikovaných věd v rakouském Grazu a Janice deHaaff z jazykového centra Aberystwyth University.

SELF-ASSESSMENT OF ENGLISH

Kurz vycházející z projektových seminářů Marcuse Grollmana a Rubena Comandiny Gransona z University of Groningen zprostředkuje absolventům vyhodnocení jejich vlastních schopností v anglickém jazyce, představí možné techniky vhodné pro samostudium a současně nabídne škálu praktických cvičení, která pomohou získané znalosti rozvinout a upevnit.

STUDENT-ASSESSMENT OF ENGLISH

Kurz obsahuje systematické uvedení do problematiky hodnocení studentů v anglickém jazyce, poskytne příležitost k rozvoji analytických schopností při rozborch akademických textů a prezentací, představí možné techniky vhodné pro hodnocení studentů a poskytne jim příležitost si získané znalosti následně zopakovat a ověřit v praktických cvičeních. Jeho obsah vychází ze seminářů britských lektorů Johna Morgana (Aberystwyth University) a Maxine Gillway (University of Bristol).

PŘEHLED REALIZOVANÝCH AKCÍ

OBDOBÍ ČERVEN–ŘÍJEN 2014

23. 6. 2014, Hradec Králové TESTOVÁNÍ JAZYKOVÝCH DOVEDNOSTÍ STUDENTŮ V TERCIIÁRNÍ SFÉŘE PRO JAZYKOVOU VÝUKU TYPU LSP

Jednodenní odborná jazyková konference na téma testování ve výuce cizích jazyků.
Více informací o konferenci na str. 4.

23.–27. 6. 2014, Brno ACADEMIC SKILLS IN ENGLISH SUMMER SCHOOL 2014

Týdenní letní škola určená všem zájemcům o zlepšení akademických dovedností v angličtině.
Více informací o letní škole na str. 2 a 3.

26.–27. 6. 2014, Brno ASSESSING PRODUCTIVE SKILLS – WRITING & SPEAKING – FROM B1 TO C1 OF THE CEFR IN AN ACADEMIC CONTEXT

Lektorka Judith Mader
Dvoudenní seminář pro učitele EAP a ESP o problematice hodnocení v psaném a mluveném projevu.

11. 9. 2014, Brno JAK NA GRAMATIKU A SLOVNÍ ZÁSObU?

Lektorka Kateřina Vodičková
Seminář zaměřený na praktické aspekty tvorby testových položek pro testování gramatiky a slovní zásoby.

11.–12. 9. 2014, Brno METHODOLOGICAL WORKSHOP ON COLLABORATIVE LEARNING

Graciela Sbertoli a tým lektorů
Dvoudenní inovativní workshop, v rámci něhož vystoupila také lektorka Graciela Sbertoli s přednáškou „The rationale of collaborative learning“.

11. 10. 2014, Brno SPEAKING SKILLS FOR ACADEMIC PURPOSES

Lektor Tony Corballis
Seminář zaměřený na rozvoj jazykových i výukových dovedností.

14. 10. 2014, Brno AUTONOMOUS LEARNING

Lektorky Julie Bytheway, Bernadette Forward
Neformální setkání na téma autonomního učení formou vzájemné diskuze, sdílení zkušeností a příkladů z praxe.

KONTAKT

Centrum jazykového vzdělávání
Masarykovy univerzity

Komenského náměstí 2, 602 00 Brno
tel./fax: +420 549 496 447
e-mail: cjv@rect.muni.cz
www.impact.cjv.muni.cz

HLAVNÍ ŘEŠITEL PROJEKTU:

Centrum jazykového vzdělávání Masarykovy univerzity

PARTNEŘI PROJEKTU:

Technická univerzita v Liberci, Lékařská fakulta UK v Hradci Králové, Česká a slovenská asociace učitelů jazykových center na vysokých školách

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
VLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

MASARYKOVA
UNIVERZITA
BRNO

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ